

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

**Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну**

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**

«Психолого-педагогічні засади художньо-естетичного виховання учнів»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Середня освіта (Образотворче мистецтво)»

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація: 014.12 Образотворче мистецтво

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1

від «2» вересня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Психолого-педагогічні засади художньо-естетичного виховання учнів
Викладач (-і)	Дяків Марія Володимирівна
Контактний телефон Викладача	+38 0679586553
Е-mail викладача	mariia.dyakiv@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн/онлайн
Обсяг освітнього компонента	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Матеріали освітнього компонента «Психолого-педагогічні засади художньо-естетичного виховання учнів» спрямовані на засвоєння студентами знань з проблематики володіння сучасним вчителем психологічно-педагогічних методик направлених на естетичне виховання учнів засобами і технологіями образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва. Зміст освітнього компонента охоплює історичні умови формування естетичних підходів до виховання учнів; психолого-педагогічні аспекти розвитку творчої особистості; методологічні підходи до впровадження чинників естетичного виховання в освітній процес.</p> <p>Виконання практичних завдань та самосійної роботи сприяє закріпленню знань, удосконаленню навик наукової діяльності, здобуттю професійних навик психолого-педагогічних основ.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p><i>Метою</i> освітнього компоненту є підготовка спеціалістів галузі, які володіють навиками психолого-педагогічної роботи у викладанні образотворчого мистецтва. Розробка підходів роботи розвитку художнього світосприйняття учнів технологіями образотворчого мистецтва.</p> <p><i>Цілі</i> визначаються відповідно до поставлених завдань, а саме: розширити розуміння психологічного впливу мистецтва на учнів; застосовувати форми та чинники психолого-педагогічної роботи на заняттях образотворчого мистецтва; проводити естетичне виховання учнів; організувати роботу з естетичного виховання; розвивати естетику світосприйняття учнів.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Загальні компетентності</p> <p>ЗК 1. Здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською – державною мовою; здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні і на практиці; здатність використовувати засоби художньої виразності у сучасному полікультурному просторі.</p> <p>ЗК 3. Здатність до впевненого та, водночас, критичного використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для пошуку, обробки, аналізу, верифікації інформації з різноманітних джерел.</p> <p>ЗК 4. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію в загальноосвітньому процесі, працювати в команді з дотриманням етичних норм і цінностей сучасного мультикультурного суспільства, діяти соціально відповідально, толерантно та коректно.</p> <p>ЗК 5. Здатність вчитися самостійно й автономно, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж навчання в університеті та усього життя.</p>	

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї, вміння диференціювати традиційні та інноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчально-виховному процесі.

Фахові компетентності

ФК 6. Здатність до творчої, художньо-педагогічної, організаторської та художньо-естетичної діяльності, спрямованої на духовний і культурний розвиток особистості.

ФК 8. Здатність до організації і проведення позаурочної та позакласної роботи (вихід на пленер, екскурсії в музейні установи, участь у мистецьких проєктах, майстер-класах, виставках).

ФК 9. Здатність до застосування в освітньому процесі сучасних художньо-педагогічних технологій.

ФК 10. Здатність керувати художньо-творчою діяльністю учнів, враховуючи їх вікові та індивідуальні особливості.

ФК 11. Здатність до виявлення творчих здібностей дитини, засобами діагностики навчальних та художньо-творчих досягнень учнів та прогнозування їх особистісного розвитку.

ФК 12. Здатність застосовувати образотворче мистецтво як засіб естетичного виховання школярів.

ФК 13. Здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології для забезпечення якості оволодіння основами образотворчості в закладах загальної середньої та позашкільної освіти з образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва, початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладах з поглибленим вивченням образотворчого мистецтва.

Програмні результати навчання

Знання та розуміння

ПРН 1. Вміння вирішувати нестандартні проблем та завдань в галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що потребують інтегрованих знань застосування певних теорій і методів відповідної науки.

ПРН 2. Вміння провадити урочну (класну) та позаурочну діяльність з образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва.

Застосування знань та розуміння

ПРН 5. Вміння використовувати власні знання в процесі освітньо-практичної діяльності.

ПРН 6. Формування художньої компетентності школяра: знання, уміння, досвід, особистісні якості для успішної художньої діяльності усвідомлюючи відповідальність за її результати.

ПРН 8. Формування емоційно-естетичного рівня, культури почуттів, виховання естетичного сприйняття дійсності та особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва.

ПРН 9. Розвиток загальних творчих здібностей; стимулювання образного мислення, формування навичок художньої самоосвіти розвинену особистість.

ПРН 10. Уміння застосувати у професійній діяльності фундаментальні знання з комп'ютерних технологій.

ПРН 12. Уміння здійснювати усний, письмовий та тестовий контроль на заняттях, планування та корекцію результатів навчання, творчого розвитку; вести облік результатів контролю знань, умінь та навичок.

Формування суджень

ПРН 13. Здатність керувати художньо-творчою діяльністю учнів, враховуючи їх вікові та індивідуальні можливості, спонукати до самореалізації та самовдосконалення.

ПРН 14. Здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології для забезпечення якості вивчення учнями образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої та позашкільної освіти.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	14
Практична робота	16
Самостійна робота	60

Ознаки освітнього компонента			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік	Нормативний/

		навчання)	вибірковий
7	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)	4	нормативний

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. До історії формування естетичного виховання в педагогічній практиці.	2		
Тема 2. Теоретичні засади формування естетичної активності учнівської молоді.	2		
Тема 3. Психологічні процеси розвитку творчих здібностей. Основні методи формування творчих здібностей.	2		
Тема 4. Сприйняття та вплив мистецтва на розвиток творчої особистості.	2		
Тема 5. Психолого-педагогічні характеристики художнього сприймання учнями декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва.		2	10
Тема 6. Виховання естетичного смаку учнів як психолого-педагогічна проблема.	2		
Тема 7. Формування творчих умінь учнів засобами декоративно-прикладного мистецтва.		2	10
Тема 8. Форми та принципи виховання естетичної культури учнів.	2		
Тема 9. Психолого-педагогічні технології художньо-естетичного виховання учнів.	2		
Тема 10. Технології формування в учнівській молоді естетичних потреб засобами декоративно-ужиткового мистецтва.		6	20
Тема 11. Технології художньо-естетичного виховання учнів засобами образотворчого мистецтва.		4	20
Всього	14	16	60

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Структура розподілу балів передбачає:		
	<ul style="list-style-type: none"> - екзамен – 50 балів - конспектування лекцій та опрацювання літератури 5 балів; - виконання двох доповідей – по 5 балів кожна (в сукупності – 10 балів); - виконання реферату – 10 балів; - виконання самостійної роботи – збір матеріалу, опрацювання літератури до практичних завдань 10 балів; - проходження тестувань – 5 балів; - проходження контрольної роботи – 5 балів. 		
Шкали оцінювання			
	Університетська	Національна	Шкала ECTS
	90 – 100	5	Відмінно
	80 – 89	4	Добре
	70 – 79		
	60 – 69	3	Задовільно
	50 – 59		
			<i>A</i>
			<i>B</i>
			<i>C</i>
			<i>D</i>
			<i>E</i>

		26 – 49	2	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	<i>FX</i>
		1 – 25	0	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	<i>F</i>
Вимоги до письмових робіт	<p>Виконання письмової роботи передбачає дотримання вимог виконання, написання та термінів подачі письмових завдань запланованих для освітнього компоненту:</p> <p>Реферат - вид письмової роботи, який виконується студентом під керівництвом викладача та направлений на розкриття теми, що вимагає: виявлення розуміння сутності понять і термінів; вміння структурувати основні принципи та методи дослідження; знання теоретичних засад, завдань, методів.</p> <p>Доповідь – наукове повідомлення, яке виконується студентом для розкриття предмету дослідження, для якого проводить збір матеріалу, застосовує методи наукового дослідження, аналізує художні та педагогічні характеристики тощо.</p> <p>Тестування – розроблені згідно предмету освітнього компоненту завдання для контролю знань та засвоєння вивченого матеріалу.</p> <p>Контрольна робота – форма визначення оперативної інформації про рівень засвоєння теоретичних знань і практичних навичок.</p> <p>Оцінювання письмових робіт проводиться згідно шкали оцінювання:</p> <p>А (відмінно) - виконання завдання згідно тематики та поставлених вимог з дотриманням ґрунтовного аналізу досліджуваної проблематики та виявленням авторських умовиводів, гіпотез, припущень тощо - 5 (відмінно) - 90-100 балів;</p> <p>В (дуже добре) – виконання завдання вище середнього рівня із незначними помилками - 4 (дуже добре) - 80-89 балів;</p> <p>С (добре) – виконання завдання із значною кількістю помилок але з достатнім рівнем якості роботи в цілому - 4 (добре) - 65-79;</p> <p>Д (задовільно) – виконане завдання частково відповідає поставленим вимогам та немає авторського рішення - 3 (задовільно) – 55-64;</p> <p>Е (достатньо) – виконане завдання умовне, не опрацьовані головні вимоги, є реплікою чужих робіт - 3 (достатньо) - 50-54;</p> <p>FX (незадовільно) – не виконано основні вимоги до роботи, потребує доопрацювання на всіх етапах - 2 (незадовільно) - 35-49;</p> <p>F (неприйнятно) – завдання на початковому етапі, найнижча якість виконання - 2 (неприйнятно) - 1-34.</p>				
Практичні заняття	<p>Практичні завдання пов'язані з лекційним матеріалом та дозволяють розпрацьовувати авторські ідеї, умовиводи, наукові поняття. Практичні заняття – це підготовка до виконання письмових робіт (реферат, доповіді, анкетування-опитування): вибір теми, з'ясування етапів роботи, розробка методології виконання, розробка плану, виконання конкретних завдань тощо.</p> <p>Практичні роботи оцінюються за результатом виконаних завдань і відповідають загальній шкалі оцінювання та її рівням.</p>				
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Виконання 50 % завдань.</p> <p>Виконання контрольної, тестової та екзаменаційної роботи.</p>				
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю – екзамен;</p> <p>Форма здачі – письмова, виконання завдань.</p> <p>Підсумковий контроль у вигляді екзамену проводиться у формі виконання письмових завдань. На екзамен виносяться питання</p>				

згідно тем освітнього компоненту.

Екзамен оцінюється згідно шкали оцінювання з урахуванням рівня підготовки студента, його володіння матеріалом, відповідями на поставлені питання, вмінням презентувати результати вивчення освітнього компоненту.

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Дем'янчук О. Н. Особливості естетичного виховання підлітків засобами образотворчого мистецтва. Professional Art Education. Volume 4 (1) 2023. С. 6 – 13. URL: [file:///C:/Users/Star/Downloads/Demjanchuk-Volume+4+\(1\)+2023-6-13.pdf](file:///C:/Users/Star/Downloads/Demjanchuk-Volume+4+(1)+2023-6-13.pdf)
2. Естетичне виховання дітей та молоді: теорія, практика, перспективи розвитку: збірник наукових праць / за ред. О. А. Дубасенюк, Н. Г. Сидорчук. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. 560 с.
3. Кравчук О. В. Естетичне виховання як напрям педагогічного новаторства у XX - XXI ст. інноваційна педагогіка. Загальна педагогіка та історія педагогіки. Випуск 9. Т. 1. 2019. С. 30 – 34. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/9/part_1/8.pdf
4. Савчук І., Гончарук Н. Педагогічні умови естетичного виховання учнів загальноосвітньої школи. Молодь і ринок. 2010. № 12. С. 82-85. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2010_12_21
5. Соколова О.В. Зміст тематики спецкурсу «Основи художньо-естетичного виховання дітей дошкільного віку». С. 59 – 62. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/5761/Sokolova.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
6. Соцька О. П. Психолого-педагогічні засади художньо-естетичного розвитку дошкільників. Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного

університету імені К. Д. Ушинського. 2011. С.89 – 93. URL: <http://www.dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/2397/3/Sotska%2c%20Elena%20Petrovna.pdf>

7. Рагозіна В. В. Вчимося творити у митців: методика художньо-творчої діяльності дитини. Мистецтво та освіта. Київ : Педагогічна думка, 2016. № 1 (79). С. 24 – 30.

8. Рагозіна В. В. Декоративна діяльність як засіб художньо-естетичного розвитку у ранньому і дошкільному віці. Наукові записки. Ред. кол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. Випуск 150. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2017. С. 97 – 103.

9. Рагозіна В.В. Передумови і особливості образотворчої діяльності у ранньому віці. Наукові записки. Ред. кол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. Випуск 152. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2017. С. 126 – 132.

10. Рагозіна В. Технологія педагогічного супроводу художньо-естетичного розвитку дітей раннього віку в умовах закладів дошкільної освіти. С. 1 – 22. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/728941/2/Рагозіна_стаття_ІПВ_кінцева.pdf

11. Ревенко І. В. Художньо-естетичне виховання підлітків як психолого-педагогічна проблема. С 181 – 186. URL: <http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2010/13/33.pdf>

Додаткова література:

1. Алісійчук О.С. Морально-естетичне виховання молодших школярів. Київ: Академія, 2001. 160 с

2. Блудова Ю.О. Формування художньо-естетичного смаку в молодших школярів засобами регіональної культурно-історичної спадщини. Наукові записки кафедри педагогіки Випуск XXXVIII, 2015. С. 66 – 72. URL: <file:///C:/Users/Star/Downloads/2747-Article%20Text-5391-1-10-20150612.pdf>

3. Художньо-естетичне виховання творчої особистості засобами позашкільної освіти : методичний посібник / упорядн. В.Ю. Гаврилюк, Т.А. Слободянюк, А.А. Розумнюк; КВНЗ КОР «Академія неперервної освіти». Біла Церква : КВНЗ КОР «Академія неперервної освіти», 2016. 144 с.

Викладач: Дяків Марія Володимирівна,
доцент кафедри методики викладання
образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну